

Valentin Matić
SMRT JE UVEK TAKO BLIZU

Urednik
Zoran Kolundžija

Valentin Matić

SMRT JE UVEK
TAKO BLIZU

PROMETEJ
Novi Sad

Posvećujem ovo pisanje svim divnim ljudima koji su se u bolnici Elkerlik u Helmondu s ljubavlju brinuli za jednog stranca. Svim prijateljima koji su bezrezervno bili uz mene. Velika zahvalnost svim ženama koje me nisu zaboravile. Hvala životu na ovom iskustvu.

DAN PRVI

Dolazak u bolnicu

Izlazim sa ćerkom iz auta prijatelja koji nas je dovezao. Dogovor je da dođe po nas kada završim sa pregledom. Ulazimo na ulaz za prvu pomoć. Na samom ulazu sudaramo se sa starijim muškarcem riđe kose u sivom odelu koji nas znatiželjno posmatra. Poznat mi je, a njegov pogled govori da i on mene poznaje. Pozdravljamo se u prolazu.

Subotnje jutro, u čekaonici nekoliko ljudi. Prijavljujemo se i smeštamo na stolice kako bismo sačekali da nas prozovu. Već par dana imam grip, konstantno povišenu temperaturu. Od prethodne večeri i mučninu, pokušavam da povratim, ali uzaludno. Zabrinuo me je gubitak orijentacije. Imam problem pri silasku niz stepenice i par puta sam promašio kvaku vrata od kupatila. Pomislio sam na lakši moždani udar.

Prima nas mlada dežurna doktorka. Dobijam nagon za povraćanjem u njenoj ordinaciji. Vodi me do toaleta gde padam na kolena i rigam u WC šolju bez rezultata. Vade mi krv i traže da se pomokrim u bočicu. Bezuspešno, od prethodnog dana ne mogu da mokrim. Izvodi nas zabrinuto u čekaonicu gde treba da sačekamo drugog doktora. Traži da sednemo preko puta prijavnice kako bi nas medicinske sestre iza pulta imale na oku. Govori mojoj ćerci:

– Sedi pored tate i pazi na njega.

Držeći me za ruku ćerka mi govori:

– Tata nije ti ništa. Ne brini.

Moja jedanaestogodišnja ćerka ne prihvata mogućnost da sam bolestan. Pa zar njen tata može biti bolestan? Njen tata koji svakog dana ustaje da joj spremi doručak i užinu za ško-

lu, a onda je na leđima nosi iz kreveta do dnevne sobe gde je pored tosta čeka topla čokolada.

Zar njen tata koji zatim biciklom odlazi na posao udaljen osam kilometara, može biti slab?

Ne, tata je njen zaštitnik. A zaštitnici su uvek zdravi i jaki. Najjači.

Nakon pola sata dolazi doktor u društvu još jedne žene. Doktor Dile je neurolog i vodi me na skener glave.

Snimci skenera glave nisu doneli nikakvu novinu za dijagnozu. Neurolog me gleda i pita kako se osećam. Traži da glavu nagnem napred i bradom dodirnem grudni koš. Osećam oštar bol u vratu. Upiru mi svetlost džepne lampe u oči. Ne osećam nikakvu nelagodnost. Doktor mi govori kako moraju da mi uzmu uzorak tečnosti iz kičmene moždine. Traži da se okrenem na stranu. Osećam oštar bol dok igla ulazi između dva kičmena pršljena.

Opet sam u čekaonici i čekam rezultate. Prošlo je već pet sati od našeg dolaska u bolnicu. Pola sata kasnije doktor se vraća.

– Ipak ste ozbiljno bolesni. Malo je nedostajalo da vas pustim kući, pošto ste dosta jaki i optimistični. Morate ostati u bolnici, imate meningitis. Premestićemo vas na odeljenje intenzivne nege. Dobićete terapiju antibioticima.

Javljam svojoj bivšoj ženi da sam bolestan i da dođe po našu ćerku. Odmah će krenuti ka nama, trebaće joj manje od sat vremena pošto živi u gradu udaljenom pedeset kilometara.

Dolaze dve bolničarke sa krevetom na kojem me prebacuju na treći sprat gde se nalazi odeljenje neurologije. Moja ćerka ide sa nama, hodajući pored kreveta na točkovima. Drži me za ruku i neprestano ponavlja:

– Tata, biće sve u redu.

Prikopčavaju me na aparate, intravenozno ću dobijati antibiotike dvadeset i četiri sata dnevno sledeće dve nedelje, a pošto ne mogu da mokrim, privremeno mi stavljaju kateter. Kakav ružan osećaj kada vam u vaš ponos guraju crevo. Svi nose maske, tako da i moja ćerka dobija jednu. To me plaši jer do same pojave bolesti spavala je u mome krevetu. Raspitujem se kod bolničarki da li je i ona u opasnosti.

Oko devet dolazi moja bivša i grli me. Ne veruje u to šta mi se dogodilo. Kažem joj da moramo da vidimo šta ćemo sa Tarom sledećih par dana dok moja majka ne dođe iz Beograda.

Odlaze. Ostajem sam. Prva noć u bolnici.

DAN DRUGI

Odeljenje Intenzivne nege

Budim se u bolničkom krevetu prikopčan na aparate. Soba za intenzivnu negu, a ispred mene na zidu na plastificiranom papiru piše: *Nalazite se u bolnici Elkerlik u Helmondu* i velikim slovima da je godina 2018. *Odeljenje Neurologije*.

Zaključio sam da se ovde bude ljudi kojima je potrebno objasniti gde se nalaze i koja je godina.

Meni to nije bilo toliko bitno. Ni dan, ni godina, ni adresa. Mnogo toga mi nije bitno. Sećam se da mi je doktor rekao kako sam ozbiljno bolestan. Nemam osećaj straha dok gledam kako mi lekovi preko infuzije ulaze u telo.

Vade mi kateter kako bih pokušao samostalno da mokrim. Bez uspeha idem par puta u toalet. Sa sobom moram da vučem kolica na kojima su okačene kese sa antibioticima, prethodno vadim utikač od kolica iz utičnice. Sestre mi govore da pustim vodu na lavabou jer šum vode može stimulirati mokrenje. Sećam se lekcije iz osnovne škole o Pavlovljevom uslovnom refleksu, ali koliko god se trudio, ne uspeva mi da mokrim. Nakon par sati, ehoom mi mere nivo tečnosti u bešici. Moraju ponovo da mi stave kateter. Za razliku od prethodnog dana to je bolničar, a ne bolničarka. Pomalo feminiziran, sa ženskim pokretima, vrlo ljubazan. Prvi put moj penis je u muškoj ruci. Nisam baš za potpunu jednakost polova i ne mislim da svako može da radi sve. Više imam poverenje u žene bolničarke ili babice. Nemam ništa protiv muškaraca, ali majka je žena i ona se brine o vama od vašeg rođenja. Otac je tu da vas podigne, prenese i odveze do doktora.

Ležim i razmišljam kako sam zaradio meningitis. Čitam na internetu da uzrok može biti virusni ili bakterijski.

Samo par meseci pre ovoga objavio sam roman u kojem sam opisao rad mozga i način kako funkcioniše kad se izbaci iz svakodnevnog načina delovanja. Pisao sam o molekulu DMT koji se nalazi u žlezdi između dve polovine mozga. Ta žlezda služi za filtriranje krvi koja dolazi u naš mozak. U tom procesu lučenja nastaje spiritualni molekul, koji se još naziva treće oko ili tron duše. U eksperimentima koji su vršeni sa DMT-om, ispitanici su dovođeni do kliničke smrti, a potom do osećaja izlaženje iz sopstvenog tela. Ta reakcija u mozgu nije fantazija nego se, po kazivanju učesnika, zaista dešava i to toliko realno, da ju je prosto nemoguće objasniti onima koji to nikada nisu iskusili. Sve vizuelne slike, muzika, glasovi, inteligentno biće koja sa nama razgovara, sve izgleda realno kao svakodnevni život.

Sada sam bio na odeljenju u kojem mozak zauzima centralno mesto u lečenju. Čudni su životi i njihove priče, a pogotovu naši.

Lep sunčan jesenji dan. Sa desne strane se nalazi široki prozor sa pogledom na okolne kuće. Pogledavši kroz njega, ugledao sam dva užarena svetleća oka kako me posmatraju. Dve zlatne rupe na nebu, kao dve očne duplje. Promoljena iz neba formirala su oblik maske kojom se obeležava smrt. Ili bi možda bilo tačnije reći, onako kako mi zamišljamo lice smrti. Celog dana su me sa vedrog neba bez ijednog oblačka gledale te oči. Koliko god pokušavao da gledam u drugom pravcu, svaki put kada bih vratio pogled ka nebu, one su bile tu. Znao sam da se radi o halucinaciji prouzrokovanoj meningitisom, ali opet, sa druge strane delovalo je tako ubedljivo da se nisam mogao otresti pomisli da su te oči stvarne. Iako sam imao iskustva sa halucinacijama izazvanim psihodeličnim

drogama, sve to nije trajalo ovako dugo kao danas. Ovaj trip je trajao ceo dan. Nisam bio pospan, nisam imao groznicu, a i vreme napolju je bilo bez vetra, a nebo bez oblaka. Bio sam svestan šta se događa i da su to halucinacije, a opet, sa druge strane sve je delovalo tako stvarno. Da li smrt ima svoje izaslanike? Da li ima doušnike u telu živih?

U toku noći probudila me je buka. Bilo je to osoblje bolnice koje me je užurbano sa sve krevetom iznosilo iz sobe. Čujem da mi je pao pritisak i da mi je puls usporen. Vode me na snimanje srca. Interesantno je posmatrati sebe sa distance. Nisam stigao da pogledam jesu li ona dva oka još na nebu.

Tara je spavala kod mame koja će je ujutro odvesti u školu preko puta našeg stana u Helmondu.

DAN TREĆI

Nećeš umreti

Kada sam se probudio, na nebu nisam mogao pronaći dva užarena oka. Sve mi ovo deluje kao košmar koji se nekom drugom događa. Sećam se prethodne noći. Gledam oko sebe i ne zapažam ništa što bi me zabrinulo. Ne osećam se kao neko ko bi trebao biti na odeljenju intenzivne nege. Pozvala me je Sanja iz Beograda. Govori mi da me je sanjala i da će sve biti u redu.

– Nećeš umreti!

Stvarno sam se slatko nasmejao pomislivši kako smrt ne boli. Barem ne ovakva i od ove bolesti. Boli mnogo toga što sa njom dolazi. Bole misli koje naviru sa svih strana. U dolasku ove smrti, kako stvari stoje, imaću dovoljno vremena za njih. Sanja mi pripričava svoj san:

Sanjala sam da sa ćerkom prolazim pored bolnice u kojoj znam da se nalaziš i razmišljam o tome. Bolnica pored koje prolazimo izgleda kao veliki tržni centar sa ogromnim prozorima. Kroz prozore se vidi da je unutra velika „frka“. Doktori i sestre su u žurbi da pomognu pacijentima. Pomislim da to nije dobro. Sva ta gužva, kao ratna situacija. Kao da ne mogu da pomognu svima kojima je pomoć potrebna. Idem dalje sa ćerkom, kažem joj:

– Lina, ovo nije dobro. Osećam to.

Produžujemo dalje, ali se ubrzo vraćamo. Ispred bolnice vidimo tebe kako sediš na klupi.

Pogledam prema prozorima, a u bolnici još veća „frka“. Grupa lekara i sestara reanimiraju nekoga i stoje oko njegovog kreveta. Shvatam da si ti „taj neko“; da si izašao i sklonio se

od gužve i sada sediš na klupi. Prilazimo ti. Izgledaš „super“, skroz mirno i bezbrižno, u svom kućnom ogrtaču. Veseo si. Lina i ja shvatamo situaciju i znamo kako je naš zadatak da te vratimo unutra. Govorim ti da moraš nazad. A ti mi kažeš:

– Pusti me malo, vidiš kako je ovde lepo.

Gledam te dok ti sediš obasjan suncem i opušten. Pogledam opet prema bolnici, a tamo još haotičnije, nema se puno vremena. Ja ti govorim odlučno i ljutito:

– Moraš nazad!

Odugovlačiš i izgledaš mi kao da nisi svestan opasnosti, ali kao i da odustaješ od one silne „frke“ gore. Pomislim, možda ti je i vreme da odeš, mi nemamo pravo da se u to mešamo. Nas dve krenemo dalje i onda obe shvatimo da ti nije vreme. Okrenemo se i odlučno ti kažemo:

– Vraćaj se!

Nakon toga ti kreneš unutra, a mi nastavimo dalje. U tom snu sam razumela da si u jako kritičnoj situaciji, da si izašao iz svog tela i video svog oca i da ti je on rekao da nije tvoje vreme i da imaš odgovornost prema ćerki. Bio si na raskrsnici kojim putem da kreneš. Da li da slediš one gore u kosmosu, ili da ostaneš dole sa nama.

Setih se da sam na promociji svoga romana samo par meseci ranije citirao monolog u izvedbi čuvenog jugoslovenskog glumca Ljube Tadića, iz pozorišne predstave Sokratova odbrana i smrt. Tražim snimak na youtubu. Slušam Sokratovu besedu o smrti u trenutku kada odbija da pobegne iz zatvora i želi časno da umre:

Jer bojati se smrti, ljudi, nije drugo nego misliti da si mudar, a nisi. To znači misliti da znaš ono što ne znaš. Ta niko ne zna da li nije smrt upravo najveće od svih dobara za čoveka, a opet je se boje, kao da sigurno znaju da je najveće zlo. I zar to nije neznanje, i to ono najviše prekora vredno, kad neko misli

da zna ono što ne zna? A ja, ljudi, baš se u tome i time razlikujem od većine ljudi, pa ako bih zaista rekao da sam u čemu mudriji nego drugi, rekao bih da sam u tome što znam ništa o prilikama u Hadu, i ne mislim da šta znam... Dakle, umesto onoga zla za koje znam da je zlo, nikad se neću bojati i kloniti onoga o čemu ne znam nije li baš dobro... Vreme je, sudije, da ja pođem u smrt, a vi u život. A ko od nas ide boljoj sudbini, to niko ne zna.

Opet mi vade kateter, ali uzaludno pokušavam da mokrim. Nakon par sati urolog donosi odluku da mi kateter ostave sledeća dva meseca jer od stalnog vađenja i vraćanja postoji opasnost od infekcije. To me je baš obradovalo!

Tara je spavala kod svoje polusestre.